

[Home](#) [Column Marc Reynebeau](#)[\(/plus\) \(http://www.standaard.be/plus/tag/column-marc-reynebeau\)](http://www.standaard.be/plus/tag/column-marc-reynebeau)

COLUMN

COLUMN - MARC REYNEBEAU

Big Brother knijpt geen oogje dicht

25 FEBRUARI 2015 | Marc Reynebeau (<http://www.standaard.be/auteur/marc-reynebeau>)

‘Schandalig, absurd, belachelijk’. Premier Charles Michel gooide het er vorige week bij de RTBF in één gulp uit. Hij had het over het Europees Parlement, dat bezwaar maakt tegen een antiterreurmaatregel die hij nu plots erg noodzakelijk vindt. Hoe herken je paniek? Hieraan: al jaren vindt het parlement dat de ingreep niet deugt, maar nooit nam iemand de moeite om erover een gesprek ten gronde te voeren. Maar plots moet de premier de parlementaire zorg wel als schandalig afserven. Toe maar.

Het gaat om PNR, de *passenger name records* van luchtvaartmaatschappijen, tientallen reeksen gegevens over reizigers, futiele details maar ook vertrouwelijke financiële of medische informatie. Veiligheidsdiensten willen die systematisch doorgestuurd krijgen, maar het voorstel van de Europese Commissie erover biedt volgens het parlement veel te weinig garanties voor de privacy.

Minister van Veiligheid Jan Jambon vond er wat op. Als een Europese afspraak uitblijft, zo dreigt hij, zal België dat nationaal regelen en bilaterale akkoorden sluiten met wie wil meedoen. Dat is wat de meeste EU-regeringen beogen, samen met de Amerikanen, de uitvinders van PNR. Zij peperden het Jambon vorige week nog eens in toen hij in Washington was. Wat de Britten al deden toen hij op studiereis ging naar Londen.

Jambon wil dat eind dit jaar rond hebben – en geheel toevallig zei zijn Franse collega Bernard Cazeneuve net hetzelfde. Begrijp dus maar: de EU-ministers spraken af om niet in discussie te gaan met het Europees Parlement, maar om het gewoon te omzeilen. (En dan klagen dat de kiezer dat parlement niet ernstig neemt.)

In Londen liet Jambon zich wijsmaken dat het systeem ook werkt, al verzuimde hij naar details te vragen. Bij de VRT vertelde hij hoe via PNR geïdentificeerde verdachten ‘aan de gate’ worden opgepakt, al gaat het dan in vier gevallen op de vijf om loos alarm.

Stel het u voor: als dan eens het PNR-alarm afgaat, stormt een antiterreureenheid de luchthaven binnen en pakt in 80 procent van die acties een onschuldige op. U bijvoorbeeld.

PNR eist buitensporig veel politieke energie. De zaak werd een symbool van de politieke bereidheid om inlichtingendiensten hun zin te geven. En die gebruiken de data allicht minder om ermee à la Jambon boeven 'aan de gate' te vangen, dan om door niemand gecontroleerde zwarte lijsten op te stellen. Panikerende politici krijgen in ruil een illusie van daadkracht, overhaast, met publieke misleiding en zonder democratische openheid. En dat wekt alleen argwaan.

Dit alles steunt niet op een visie op terreurbestrijding, maar louter op de vaststelling dat massale data-overdracht technologisch nu eenmaal mogelijk is. Wat kan, moet kunnen. Dit is de *homeland security*-paranoia die de VS al sinds 9/11 teistert en onder meer leidde tot de groteske NSA-schandalen: massale, geheimgehouden en politiek ongecontroleerde inbreuken op privacy en persoonlijke vrijheden. En dit type sleepnet-informatie, die elke dag weer met miljoenen PNR-data aangroeit, keert de bewijslast om: ze acht iedereen schuldig tot bewijs van het tegendeel 'aan de gate'.

Jambon en consorten tonen zich wel erg naïef over partners als het Britse GCHQ en het Amerikaanse NSA. Die diensten vragen immers nooit om democratische toestemming. Willen ze een computer doorsnuffelen, dan hacken ze die gewoon, zoals bij Belgacom of dat Nederlandse simkaartenbedrijf. Informeerde Jambon in Londen en Washington al naar die cybercriminaliteit en inbreuken op de nationale veiligheid? In de *Five Eyes*-alliantie voeren de VS en Groot-Brittannië trouwens met Canada, Australië en Nieuw-Zeeland een apart veiligheidsbeleid. Hoe wederkerig is de informatieoverdracht nog?

En wat gebeurt met de gedeelde informatie? Amerikaanse en Britse antiterreurwetten worden nu al misbruikt om journalisten of bezoekers van de WikiLeaks-website te bespieden, om geheime processen te voeren of om een klokkenluider aan te pakken die wanpraktijken van banken uitbrengt. Ook hier is de les: wat technologisch kan, zal ook gebeuren.

De Belgische ervaring is al leerrijk genoeg. Waarom zou het Comité P zich anders zoveel zorgen maken over de tientallen politiemensen die voor privé-gebruik frauduleus informatie halen uit het rijksregister en aanverwante databanken?

Zeker, veiligheid heeft een prijs. Maar procedures die de privacy, de democratie en de rechtsstaat schaden, tasten ook de veiligheid aan. Ze 'beschermen' de democratie door haar op te schorten. En de terreur verdwijnt er niet mee, want die heeft net lak aan

democratie. Een kind dat nooit buiten mag spelen om geen kou te vatten, wordt er ook niet gezonder op.

MARC REYNEBEAU

Marc Reynebeau is senior writer bij De Standaard.

Meer artikels van Marc Reynebeau (<http://www.standaard.be/auteur/marc-reynebeau>)

De EU-ministers spraken af om niet in discussie te gaan met het Europees Parlement, maar om het te omzeilen

Meer?

Lees de volledige krant digitaal. (<http://www.standaard.be/plus/ochtend>)